

Osnutek pravil.

Tov. Dimnik poroča o osnutku pravil UJU. Čita člen za členom in vposlane izpreminjevalne predloge. Glasovalo se je sproti o vsakem členu. Debatirali so v glavnem o: v. Zagar, Skala, Skulj, Hočevar in poročevalec. Načrt pravil je bil sprejet z malimi izpremembami tako kakor ga je predložilo poverjeništvu. (Načrt je bil objavljen v 9. števu Učiteljskega Tovariša.)

Sklep: Načrt pravil se priobči v Učit. Tovarišu in pošlje izvršnemu odboru UJU v Beograd.

NOMINIRANJE ODSEKOV.

Na predlog ožjega sosveta odobri širji sosvet nastopno sestavo odsekov:

1. Šolskoupjavni odsek:

Ivan Štrukelj, Fortunat Lampret, Vinko Gregorič, Ivan Šmajdek, Ivan Dimnik, Mira Engelmanova in Marija Sadarjeva. Za Maribor ostanejo isti člani kot lani. V izpolnitve se pritegne še tov. Verk.

2. Odsek za nadaljevalno šolstvo:

a) kmetijski: Rudolf Mencin, Anton Lovše, Josip Pleničar in Anton Arrigler;
b) gospodinjinski: Leopoldina Plevelj, Marija Pleško, Ana Celnar;
c) obrtno-trgovski: Janko Polak, Rado Grum, Fran Pristovšek.

3. Odsek za obmejno šolstvo:

Andrej Bensa, Ivan Dimnik, Rado Grum, Josip Kobal, Franc Venturini, Leopold Paljk, Vekoslav Mlekuž, Fran Skulj; zastopnik Slovenske straže in eksperti: Izidor Horvat, Fran Vajt, Peter Močnik, Josip Ribičič in Anton Skala.

4. Osrednji izobraževalni odsek:

Anton Hren, Anton Osterc, Ernest Vranc, dr. Zgeč, Anton Skala, Vekoslav Mlekuž, Marjan Tratar, Ciril Hočevar.

5. Gospodarski odsek:

Rado Grum, Ivan Kocijančič, Josip Lapajne, Anton Hren, Josip Gosak. Kooptiran je tov. Alojzij Hreščak.

6. Mladinska Matica:

Fortunat Lužar, Julij Slapšak, Vilko Mazi, Rudolf Mencin, Josip Pahor, Rado Grum, Albert Zerjav.

MEMORANDUM.

Poverjenik A. Skulj nadaljuje: Na zadnji seji širjega sosveta so nastala neka nesoglasja. V svrhu mirne rešitve te zadeve, so sestavili tovariši Lapajne, Plavšak in Ribičič nastopni memorandum:

1. Ožji sosvet. Konstatiramo, da je ožji sosvet sestavljen iz članov, ki so jih imenovala okrožja brez kakavega vplivanja poverjeništvu.

Za Maribor in okolico je okrožje določilo tov. Grčarja kot kandidata. Širji sosvet je kandidature potrdil. Ker poverjeništvu ni izdalo kandidatne liste širjega sosveta, je bil vsled nesoglasja izvoljen tov. Sijanec, kar smatramo Mariborčan za nekaj prestopke. Zadevo bi bilo proučiti in urediti.

2. Personalne zadeve. Občevanje z UJU Beograd je dovoljeno le stanovsko pravnim potom. Obsojamo vsakršno osebno dopisovanje v organizacijskih ali personalnih zadevah bodisi z organizacijskimi ali oblastnimi predstavniki, zlasti pa ne vloge, ki so državnopravnega značaja. Da se omogoči vpogled in presoja intimnih zadev, naj se eksekutiva razširi in vanjo pritegne člane ožjega sosveta vsaj iz obližja in se jim omogoči udeležba na rednih ali izrednih sejah.

Društvene predsednike je pozvati, da v vseh personalnih zadevah svojega članstva izčrpo poročajo poverjeništvu svoje želje in predloge, da se more zaupnik poverjeništvu pri event. zaupnih zaslišavanjih striktno po njih ravnati in naj se na željo poverjeništvu vsa privatna pisma, zadevajoča zasebne zadeve, odstopijo društvu, da ona podajo svoje izjave.

Dušik je v celoti mogoče ugotoviti. Toda za rastlino ni užiten, dokler ni vsled bakterioloških procesov tekom vegetacijske dobe prešel preko amonijaka v soliter, ker šele soliter je kemična oblika, ki jo rastlina lahko vsrkava.

Fosforno kislino je mogoče ugotoviti z raztopimo citronine kisline, a ta fosforna kislina je mogoče mineralne nastanka in vezana kot trikalcijum fosfat ali pa na železo in pride v obče v pošteve le fosforna kislina raztopnih fosfatov.

Na osnovi absorbanja vezani kalij se sicer določi potom kemične izmenjave soli, uspeh pa je nesiguren.

Iz navedenega sledi, da kemična analiza za kmeta nima praktičnega pomena.

Pri sušenju in gorenju rastlin in rastlinskih semen ugotovimo, da sestojijo iz vode, ki izhlapeva, organskih snovi, ki zgorijo in mineralnih snovi, ki ostanejo kot pepel. Pri raznih rastlinah in raznih delih rastlin je razmerje posameznih skupin zelo različno, v posameznih skupinah pa še bolj različno razmerje kemičnih sestavin. Vendar je za kmeta neobhodno potrebno, da ve česa zemlji, torej tudi rastlinam manjka. Ker kemična analiza ni sigurna, dognati nam je to z drugimi sredstvi.

Povem vam primer: Tvoja mati je zbolela, hudo zbolela, seveda jo imaš rad, hitiš po zdravnika, zdravnik preišče, ugotovi bolezen, napiše recept, prineseš zdravilo, pomaga, mati ozdravi. Rekel boš, zdravnik dober, dobra zdravila.

Pa zbolijo tvoja mati. Veš, da je soseda ozdravela, hitiš tja, prosiš, naj hitro dajo zdravila, če jih je kaj ostalo, ali vsaj recept. Mati pa umre, ker je imela drugo bolezen.

3. Celjska izjava. Celjskemu društvu naj se ugodi z izjavo, da oficijelni odgovor z dne 1. sept. ne tangira delegatov ondotnega društva.

V bodoče naj bodo poročila izdana oficijelno od poverjeništvu.

4. Opozicija. Ker smo prepričani, da ne dovede polemika v listu do nobenih pozitivnih uspehov, predlagamo, da se takoj zaključijo. Zastopnika opozicije pa naj se pozove, da konkretno iznese na 1. seji širjega sosveta svoje misli, kako bi bilo organizaciji UJU, po njegovem mnenju možno uspešno delovanje.

5. Vsi odseki — tudi pevski zbor — so ustanova organizacije, ki poslujejo po pravilnikih, izdanih od poverjeništvu.

6. Uredniški konzorcij. Sklep glede ustanovitve konzorcija naj se smatra kot pravno veljaven. Člane konzorcija je pozvati, da skupno izdelajo svoj pravilnik, ki ga je v najkrajšem času predložiti ožjemu sosvetu in pretres in event. odobritev. Vodstvo konzorcija se poveri poverjeniku.

Vprašanje korektorja naj reši ožji sosvet.

7. Smer Učit. Tovarišu in ostalim listom in publikacijam določijo organizacija, to je ožji in širji sosvet.

8. Prosveto je takoj ustanoviti. Urednika naj določi ožji sosvet.

9. Organizacijo zastopata na zunaj le poverjenik in tajnik.

10. Stanovski listi ne smejo objavljati oglasov, ne poslanih, ki bi škodovali direktno ali indirektno organizaciji.

Ta memorandum je sprejel ožji sosvet. Poverjenik čita točko za točko. Sklepi:

K 1. točki: O sklepah pokrajinske skupščine ima razpravljati le redna ali izredna skupščina, ne pa širji sosvet.

K 2. točki: Poverjenik pojasni, da se poverjeništvu ni obračalo privatno na nobene predstavnika oblasti. Vsa korespondenca je ohranjena v arhivu. Ugotavlja, da se mnogi člani organizacije obračajo na razne naslove. Zato je predlagal, naj se vsa pisma zasebnikov odstopajo dotičnim društvu, ki naj se izrečejo, ali je prav ali ne, o čemer pisma razpravljajo.

Navzoči sprejmejo ta pojasnila soglasno.

K 3. točki: a) Vodstvo poverjeništvu izjavlja, da ne soglašava v celoti s poročilom o pokrajinski skupščini, ki ga je sestavil tov. Mlekuž kot zapisnikar.

b) Izjava, ki jo je podalo vodstvo poverjeništvu, ne tangira delegatov celjskega društva, ampak delegate okraj. društva Laško in Ljubljanska okolica — zahodni del. (Sprejeto.)

c) Tovariši Mlekuž naj se sporazume preko poverjeništvu z delegati celjskega društva in poda primerno izjavo. Dotlej se stavijo vsi sklepi društev, ki so s tem v zvezi, in suspenzoz.

K 4. točki: a) V kritiki opozicije naj bodo le konkretni predlogi za bodoče delo v organizaciji brez rekriminacij.

b) Sestavijo naj se smernice za nadaljnje delo v organizaciji. Smernice naj se pošljejo društvu v razpravo, nato naj razpravlja o njih širji sosvet, na kar izidejo v Učiteljskem Tovarišu.

c) Tov. Dolinar je predložil širjemu sosvetu okrožnico, ki jo je tov. Pahor poslal na posamezne člane okrajnih učit. društev. Sklep: Širji sosvet obsoja Pahorjev dopis na posamezne člane po okrajnih društvih v svrhu podminiranja organizacije.

K 5. točki: Do prihodnje seje širjega sosveta izdela poverjeništvu pravilnike za vse odseke.

K 6. točki: a) Poslovnik za uredniški konzorcij naj sestavijo člani konzorcija, sprejme naj ga ožji sosvet in naknadno odobri seja širjega sosveta.

b) Korektorja je izvolila skupščina, zato naj ga tudi ta odstavi.

c) Urednik tov. Dimnik je dal na seji ožjega sosveta dne 5. oktobra t. l. uredniško mesto ožjemu in širjemu sosvetu na razpolago. Ožji sosvet odstopa ni sprejel. Sklep:

Tako je lahko bolna tudi zemlja, nekaj ji manjka, treba dodati.

Pa si kupil superfosfat in kalijeve soli, potrosil po travniku in kosil, da je bilo veselje. Sosed, morda ni tvoj prijatelj, seveda zelen od zavisti, na zvit način izve, kako si delal, kupi superfosfata in kalijeve soli, potrosi in nima toliko trave, kakor doslej.

Kakor ima bolnik navadno za svojo bolezen že zunanje znake in iz bolečin sklepa, kakšna bolezen se ga je prijala, tako tudi zemlja potom rastlinstva mnogokrat jasno izraža svoje želje, oziroma želje rastlin, ki jim zemlja ne more ustreči.

Nekaj najznačilnejših: Ako je zemlja kmalu po izvršenem obdelovanju dobila tanko zeleno prevleko alg, je vesel pojav, da vsebuje dovolj redilnih snovi v pravilnem razmerju.

Če misliš in si uverjen, da ima zemlja dovolj redilnih snovi, pa ne uspevata detelja in fižol, močno pa rastejo trpotec, kresnica in mačeha, dodaj apna.

Medlo rastočim rastlinam s svetlozelenimi ali rumenimi, na koncih rdečimi listi manjka dušika.

Ako rastline bujno rastejo, pozno zore in imajo drobno seme, je znak, da imajo preveč dušika.

Če normalno rasteče rastline rade poležejo, jim manjka kalija in fosforne kisline.

Drobno seme bujnih rastlin dokazuje pomanjkanje fosforne kisline.

Ne pozabi nikdar na Liebigov zakon o minimumu, ki pravi, da more rastlina uspevati le toliko, kolikor dopušča ona redilna snov, ki je v zemlji v sorazmerno najmanjši količini ter se spomni na verigo, ki je sicer močna, a ima en samcat slaboten člen.

Širji sosvet izreka uredniku Dimniku kot uredniku in stanovskemu delavcu zaupnico. (Sprejeto z vsemi proti enemu glasu.)

K 7. točki: Obvelja predlog memoranda. K 8. točki: Uredništvo Prosvete prevzame tov. Ribičič, odgovorni urednik pa bo tov. Dimnik, ker mora ta bivati na sedežu izdavanja.

K 9. točki: Organizacijo zastopa na zunaj po poslovniku le poverjenik.

10. točka se sprejme brez debate. Urednik Dimnik je napram očitkom tov. Zagarja zahteval dokaze za trditve in razsodišče. Sklep: Tovariš Zagar naj sestavi pismeno obtožnico. V razsodišče imenujeta vsak po dva zastopnika.

Mladinska Matica.

O njenem delovanju poroča tov. Ribičič. Z ozirom na smer mladinskega lista pravi, da je prav, če izvira zahteva po nacionalnosti iz idealizma in ljubezni do domovine. Kot predestinar urednik izjavlja, da je delal za to državo in gojil ljubezen do domovine posebno, ko je bil urednik mladinskega lista »Novi rod«. V tem pravcu bo delal tudi sedaj. In tako bodo morali delati tudi drugi.

Sklep: Širji sosvet priporoča Mladinski Matici tov. Ribičiča na podlagi podanega programa kot edinega urednika.

Gospodarska poslovalnica.

Tov. Hren poroča, da se Učiteljska gospodarska poslovalnica lepo razvija. Doslej ima že nad 400 naročnikov. Ako bomo storili vsi svojo stanovsko dolžnost, smemo pričakovati najkrajšnjih uspehov.

Samostojni predlogi.

1. Sprejme se predlog celjskega društva, ki govori o samoizobraževalni akciji. Sklene se predlog razmnožiti in poslati okrajnim učiteljskim društvom.

2. Sprejet je bil predlog okraj. učit. društva Ljubljana okolica — vzhodni del glede sprejema učiteljskih otrok na učiteljske.

UJU — poverjeništvu Ljubljana, dne 13. oktobra 1929.

Andrej Skulj, s. r., Josip Kobal, s. r., poverjenik, tajnik.

Mladinska Matica.

IZJAVA.

Z ozirom na dopis o mladinskem listu Mladinske Matice v »Slovenskem narodcu«, ponatisnjen v »Učiteljskem Tovarišu« 19. sept. t. l., izjavljamo:

Program mladinskega lista se je razpravljal v odboru Mladinske Matice in bi se moral podati na letošnjem delegacijskem zborovanju ljubljanskega poverjeništvu kot osnova za diskusijo. Ker se delegacija vsled nedostajanja časa ni izjavila o tem programu, je tajnik Mlad. Matice objavil nekatere misli v stanovskem glasilu, da se učiteljstvo informira in izjavi o njih. To se je zgodilo v smislu ukrepov odbora v svrhu agitacije za list, zato nosi odbor Mlad. Matice vso odgovornost za objavo programa ter zavrača in obsoja anonimne napade na list, preden je izšla ena sama njegova številka. Jasno je, da hoče odbor Mladinske Matice ustreči vsem utemeljenim željam organiziranega učiteljstva in čim bolj spopolniti program. Smatramo kot samo ob sebi umevno, da bo imel mladinski list zdravo nacionalno linijo.

Ljubljana, 11. okt. 1929.

Odbor Mladinske Matice.

—mm Rešitve naloge za nagrado, objavljene v letošnjih »Kresnicah« se sprejemajo nepreklicno do 1. novembra, nakar naj opozore poverjeniki naročniki. Rešitve je pošiljati izključno le na dopisnici, s čemer si prihranijo reševalci nepotrebne stroške, mi pa nepotrebno delo, ker moramo rešitve iz pisem zaradi etnotnosti prepisovati na obliko dopisnice. Zrebanje se bo vršilo prve dni novembra. Nagrade pošljemo šolskim vodstvom v razdelitev, imena pa objavimo v »Učiteljskem Tovarišu«.

Drugi način določevanja potreb zemlje je potkus na polju, ki ti da popolnoma sigurne rezultate in ga izvršiš takole. Primeren pravokotnik zemlje razdeli takole. Naris na tabli!

1. Polno gnojenje (dušik, fosforna kislina, kalij).
2. Popolno gnojenje brez kalija.
3. Popolno gnojenje brez fosforne kisline.
4. Popolno gnojenje brez dušika.
5. Negnojeno.

Drugo polovico gnoji še povrh z apnom. Paziti moraš, da boš gnojil pravilno, da veš, katera gnojila smeš mešati in kdaj trositi. V ta namen imej pri roki nauk o umetnih gnojilih, ki ti pove množino, čas in vse drugo. Ko bodo rastline rastle in zorile, pa odprdi dobro oči in glej, kaj ti mati narava sama pove. Itd.

Skušal sem podati le odlomke iz nauka o gnojenju. Da bi podal celoto, je nemogoče, ker obsega ta nauk najmanj 20 učnih enot.

Razvidno pa je iz vsega, da se zamorejo na kmetsko-nadaljevalni šoli uporabljati razne metode, tako različne, kakor smo različni mi s svojimi gojenci vred.

Poudarjam le eno in tudi stalen refren izjavljati: Ne posnemajmo drugih, le kritično jih opazujmo, kajti dokler posnemamo druge, hoditi moramo za njimi. Ker pa tega nismo in je to nas in našega naroda nevedno, hočemo s složnim delom v tovariški iskrenosti ustvariti pogoje, da bodemo mogli stopiti v tekmo z vsemi sosedi kot enakovredni konkurenti na gospodarskem in kulturnem polju. Imejmo pred očmi in v mislih izrek: Kdor se ponižuje, ga bodo drugi še bolj ponižali.

Učenje

je koristno, more pa biti tudi zelo utrudljivo. Oni, ki se pečajo s teškim študijem poznajo utrujenost, ki je posledica napetega duševnega dela. Poleg telesne utrujenosti se pojavijo tudi stanje, da človek ni zmožen več koncentrirati svoje misli. Mnogo ur more tako iti v izgubo, ker je človek duševno tako utrujen, da nima več jasnih misli.

Preskrbite si vsak dan potrebno duševno energijo. Vzemite vsak dan dopolne in popoldne skodelico

OVOMALTINE

ki vam krepi možgane, telo in živce in s tem varuje vaše zdravje ter ustvarja veselje do dela in odpornost. Ovomaltine ima izvrsten okus in je lahko prebavljivo.

Dobiva se povsod po 18-50 Din zavitek. Zahtevajte brezplačen vzorec, sklicujoč se na ta inserat od

Dr. A. WANDER d. d. ZAGREB.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

Pevski zbor učiteljstva UJU. Odbor pevskega zbora sporoča članstvu sledeče: Prihodnji pevski tečaj se bo vršil dne 2. in 3. novembra. Začetek 2. XI. ob 9. uri v prostorih Glasbene Matice, konec 3. XI. popoldan. Radi važnosti tečaja pričakujemo polnoštevno udeležbo. Tečaj v oktobru je odpadel radi koncerta ob priliki proslave 120letnice Ilirije oživljene in koncerta slovaških učiteljev dne 24. oktobra ob 20. uri v dvorani Uniona. Članom priporočamo udeležbo na koncertu. Nadaljni naš program določimo skupno pri pevskem tečaju. — Odbor.

Splošne vesti.

SEJE NOVIH ODSEKOV POV. UJU.

Širji sosvet je na zadnji svoji seji — kakor je razvidno iz poročila v današnji številki lista — nominiral na predlog ožjega sosveta člane za odseke pov. UJU.

Ker se morajo odseki sedaj konstituirati in določiti delo za bodoče leto, sklicuje poverjeništvu seje odsekov in sicer:

Uredniški odsek Učiteljskega Tovariša za ponedeljek dne 21. t. m. ob 18. uri v prostorih poverjeništvu. Člani so: Urednik Iv. Dimnik, str. tajnik Josip Kobal, upr. in blag. Rado Grum, ter od skupščine izvoljeni člani Ana Lebarjeva, Josip Pahor in Josip Ribičič. Ta odsek izdela poslovnik za uredniški odsek v zmislu sklepa seje širjega sosveta.

Odsek za obmejno šolstvo v sredo 23. t. m. ob 18. uri. Člani so:

Andrej Bensa, Ivan Dimnik, Rado Grum, Josip Kobal, Franc Venturini, Leopold Paljk, Vekoslav Mlekuž, Fran Skulj; zastopnik Slovenske straže in eksperti: Izidor Horvat, Fran Vajt, Peter Močnik, Josip Ribičič in Anton Skala.

Odsek za nadaljevalno šolstvo v četrtek dne 24. t. m. ob 15. uri. Člani so:

a) kmetijski: Rudolf Mencin, Anton Lovše, Josip Pleničar in Anton Arrigler;
b) gospodinjinski: Leopoldina Plevelj, Marija Pleško, Ana Celnar;

c) obrtno-trgovski: Janko Polak, Rado Grum, Fran Pristovšek.

Gospodarski odsek v petek dne 25. t. m. ob 15. uri. Člani so:

Rado Grum, Ivan Kocijančič, Josip Lapajne, Anton Hren, Josip Gosak. Kooptiran je tov. Alojzij Hreščak.

Šolskoupjavni odsek v soboto dne 26. t. m. ob 15. uri. Člani so:

Ivan Štrukelj, Fortunat Lampret, Vinko Gregorič, Ivan Šmajdek, Ivan Dimnik, Mira Engelmanova in Marija Sadarjeva. Za Maribor ostanejo isti člani kot lani. V izpolnitve se pritegne še tov. Verk. Za Maribor skliče odsek sam sejo.

Osrednji izobraževalni odsek: Člani so: Anton Hren, Anton Osterc, Ernest Vranc, dr. Zgeč, Anton Skala, Vekoslav Mlekuž, Marjan Tratar, Ciril Hočevar. Sejo skliče odsek sam.

Mladinska Matica ima redne seje že določene.

Član vseh teh odsekov je po svojem položaju poverjenik Andrej Skulj.

— Zanimive načelne ugotovitve srbskega tovariša glede novih pravil UJU. Tov. Damjan V. Kašič ugotavlja glede novih pravil UJU v Narodni Prosveti sledeče: Ime »jugoslovensko« kaže, da se je hotelo popolno edinstvo vsega učiteljstva v novostvorjeni ujedineni domovini, da je treba zbrisati vse ono kar nas deli in ni treba nikdar več naglašati ono, kar nas razdvaja. — Šolski nadzorniki ne smejo biti predsedniki društev. — V sedanjih pravilih spominjajo poverjeništvu